

СТАНОВИЩЕ

От проф. д.ю.н. Йонко Кунчев относно монографията „Някои необходими промени в наказателното право на Република България“ на Тервел Георгиев – участник в обявения от ЮФ на Пловдивския университет конкурс за доцент по наказателно право

Тервел Георгиев е единствен участник в обявения конкурс от ЮФ на Пловдивския университет за академичната длъжност „доцент“ по наказателно право. Главен асистент е по наказателно право в ЮФ на Пловдивския университет. Има 13 годишен преподавателски стаж в ЮФ на Пловдивския университет. Доктор по право е от 2014 г. Освен с научна и преподавателска дейност Тервел Георгиев има и солиден практически стаж като адвокат. За участието си в конкурса е представил монография на тема „Някои необходими промени в наказателното право на Република България“ която е издадена през 2018 г.- от издателството на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Монографията в обем от 216 страници е структурирана в увод, 15 самостоятелни раздела, заключение и списък на използваната литература. Основната концепция в монографията, както показва и нейното заглавие е необходимостта от усъвършенстване на различни наказателноправни институти в Общата и Особената част на НК. В монографията са представени аргументирани предложения за промени в нормативната уредба относно: а) неизбежната отбрана; б) замяната на наказанието „пробация“ с „лишаване от свобода“; в) условното осъждане и условно предсрочното освобождаване; г) погасяването на наказателното преследване поради изтекла давност; д) реабилитацията; е) престъпленията „обида“ и „клевета“; ж) престъпленията по чл. 159 НК; з) длъжностното присвояване; и) престъпленията против кредиторите; й) престъплението „изпиране на пари“; к) престъплението „противозаконно държане на археологически обекти“; л) престъплението „неизпълнение на влязло в сила осъдително решение за парично задължение“; м) престъплението „проституция“; н) престъплението „противозаконно държане на наркотици. Авторът фокусира вниманието си върху правната уредба относно посочените наказателноправни институти и съответните видове престъпления, като взема отношение и по спорните въпроси в теорията и съдебната практика. Направен е сравнителен анализ и с правната уредба на някои наказателноправни институти в други страни. Правният анализ на тази материя и основаните на него изводи и предложения са направени на добро теоретично ниво. На добро теоретично равнище са разгледани

въпросите за възможностите за замяна на наложеното наказание „пробация“ с „лишаване от свобода“, необходимостта от усъвършенстването на правната уредба относно условното осъждане и условното предсрочно освобождаване, наказателноправното значение на давността, реабилитацията, както и усъвършенстването на правната уредба на съответните видове престъпления, които са предмет на монографичното изследване.

Анализирайки редица спорни въпроси в наказателното право и предлагайки тяхното решаване, авторът прокарва една основна теза – необходимостта от нов Наказателен кодекс. По този повод той посочва примера на други държави – все по-малко от тях в условията на демократично устройство на обществото продължават да прилагат наказателен закон, чиято основна част е създадена в условията на диктатура.

Предложенията в монографията относно изменението и допълнението на НК могат да се диференцират в две групи. Към първата група се отнасят предложенията за декриминализация на някои деяния и намаляване размера на някои видове престъпления. Авторът предлага декриминализиране на престъпленията по чл. 146-148, 159, ал. 1 и ал. 2 НК. Според него обществена опасност на тези деяния в съвременното общество е твърде занижена. В съответствие с промяната на общественно-икономическата система авторът предлага намаляване размера на наказанията за „длъжностно присвояване“ по основния и квалифицираните състави на чл. 202 и чл. 203 НК. Втората група предложения са относно прецизиране на някои наказателноправни институти и съставът на различни видове престъпления. Тук е поставен основният акцент в монографията.

Институтът на *неизбежната отбрана* е подложен на задълбочен анализ в монографичното изследване. Авторът отново се връща на обявените за противоконституционни разпоредби на чл. 12, ал. 3 НК, които бяха регламентирани със ЗИДНК, обн. ДВ, бр. 62 от 1997 г. Намирам за основателни съображенията му, че когато: нападението е извършено от две или повече лица; нападателят е въоръжен; нападението е извършено в моторно, въздухоплавателно, водно превозно средство или подвижен железопътен състав, тези ситуации оказват влияние както върху характера, така и върху опасността на нападението. От тази гледна точка авторът аргументирано предлага ревизия на чл. 12 НК.

След обстоен задълбочен анализ на наказателноправната регламентация на *института за давността* авторът приема за неуместен по-дългия давностен срок за престъпленията, които се обхващат от чл. 80, ал. 1, т. 5 НК. Основателна е критиката му към съображенията относно удължаването на този срок – че поради натовареност на съда по-краткия

период често води до прекратяване на наказателни производство. Тезата на автора е, че вместо да се реформира дейността на съда, се реформира НК в съответствие в бавността на наказателното производство е принципно правилна.

С цел постигане на превантивен ефект е направено аргументирано предложение *умишленият банкрут* да е съставомерен след подаването на молба за откриване на производство по несъстоятелност, а не след откриването на това производство, както е според действащия НК.

Върху основата на сравнителен анализ на *деянията по чл. 253, ал. 1 НК и чл. 2, ал. 1 от ЗМСИП* Т. Георгиев прави извод, че деянията, включени в чл. 253, ал. 1 НК не са класически случай за прикриване престъпния произход на съответните парични средства и имущество. От тази гледна точка той приема, че включените в състава на чл. 253, ал. 1 НК деяния в действителност не прикриват реалния произход на съответните парични средства или имущество и по същество не са „пране на пари“. Едно от възможните законодателни решения според автора е тези деяния предвид тяхната обществено опасност да се изведат в самостоятелно престъпление, т.е. да не са форми на „пране на пари“. В същото време авторът не предлага друга редакция на чл. 253, ал. 1 НК, респ. какъв да бъде съставът на престъплението „изпиране на пари“. Действително, чл. 253, ал. 1 НК се нуждае от прецизиране. Основният проблем е, че според редакцията на тази разпоредба е че се поставя знак на равенство между знанието или предположението за незаконния произход на имуществото със самата незаконност на това имуществото. Знанието или предположението за незаконния произход на имуществото не е гаранция за неговата действителна незаконност. Ако допуснем, че имуществото има законен произход, но деецът погрешно е мислил, че то е незаконно, според редакцията на чл. 253, ал. 1 НК се оказва, че е осъществен съставът на престъплението „изпиране на пари“. Ето защо в нормата е необходимо да се заложи и обективен критерий – съответните парични средства или имущество действително да са придобити по незаконен начин.

По отношение на *продължаваното престъпление* Т. Георгиев има алтернативно предложение: или този институт да бъде „напълно заличен“ или да се отмени разпоредбата на чл. 26, ал. 6 НК (с. 45). Основанието за това предложение е изтъкнатото в монографията несъответствие между същността на продължаваното престъпление, както е регламентирана в чл. 26, ал. 1 и ал. 6 НК. От една страна кодексът регламентира института на продължаваното престъпление в чл. 26, ал. 1 НК, докато в чл. 26, ал. 6 се посочва, че той не се прилага по отношение на престъпления против личността на различни граждани и за престъпления, извършени след

вносянето на обвинителния акт за тях в съда, както и за престъпления, извършени преди вносянето на обвинителния акт, но невключени в него. Авторът споделя позицията на КС относно липсата на противоречие между разпоредбата на чл. 2, ал. 6 НК с Конституцията и ЕКПЧОС, но не приема, че принципът *Non bis in idem* би могъл да се приложи по отношение на неразкритите деяния, извършени до вносянето на обвинителния акт в съда, както и че по този начин те биха могли да останали недоказани. Аргументът на автора е, че приключването на делата в разумен срок е второстепенна цел в сравнение принципа за разкриване на обективната истина в наказателния процес има основание. Действително, институтът на продължаваното престъпление може да се приложи и когато само част от „веригата“ от деянията са разкрити и доказани. А това означава, че в такива случаи „част“ от обективната истина относно продължаваното престъпление няма да бъде разкрита. Ако органите на досъдебното производство и съда са взели всички необходими мерки за осигуряване разкриването на обективната истина, няма да е налице нарушение на чл. 13, ал. 1 НПК, независимо, че не са разкрити всички престъпления от системата на продължаваното престъпление. Ето защо законодателят косвено е задължил органите на досъдебното производство и съда да разкриват обективната истина – чрез вземане на *всички мерки за осигуряване на нейното разкриване*. Различията между задължението за вземане на всички мерки за осигуряване на разкриване на обективната истина и задължението на разкриване на обективната истина е очевидно и едва ли се нуждае от допълнителна аргументация. Възможно е въпреки вземането на всички мерки, обективната истина относно престъплението да не бъде разкрита поради обективни причини от различно естество. В известна степен разпоредбата на чл. 26, ал. 6 НК може да има косвен поощрителен ефект върху извършителят на продължаваното престъпление – когато са разкрити част от неговите деяния, той да посочи и неразкритите, доколкото това няма да се отрази върху тежестта на неговото наказание, като в същото време самопризнанието му да се вземе предвид от съда при окончателното определяне на наказанието. Това показва, че „противоречието“ между чл. 26, ал. 1 и ал. 6 НК е привидно. Ето защо тезата на автора за алтернативно решение на „противоречието“ между разпоредбите на чл. 26, ал. 1 и чл. 26, ал. 6 НК не е убедителна. Още повече че в монографията правилно посочва, че институтът за продължаваното престъпление е едно от достиженията на наказателноправната теория (с. 35).

Основната ми препоръка относно предложенията за изменения и допълнения на НК на Т. Георгиев е, че монографията по-добре би изпълнила предназначението ако в нея се включат варианти за редакция

ревизираните разпоредби в НК. От тази позиция да се покаже предимството на предложените спрямо действащите разпоредби в НК.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Монографията представя Тервел Георгиев като задълбочен, ерудиран изследовател в областта на наказателното право. Защитил е дисертация за образователна и научна степен „доктор“ по наказателно право преди повече от две години, заема академична длъжност „главен асистент“, има практически стаж като адвокат, монографичния му труд е публикуван. Като имам предвид това, считам, че Тервел Георгиев отговаря на условията на чл. 24 от ЗРАС в Р България за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ЮФ на Пловдивския университет.

29.08.2018 г.